

De les dones d'aigua a l'ecofeminisme

De la recuperació de la memòria de les dones rurals a una mirada ecofeminista del patrimoni.

Experiències i accions del Centre de Documentació del PN Montseny –humanitats i el Museu Etnològic del Montseny en el desplegament del Pla d'Igualtat de la Reserva de la Biosfera 2019-2025

17-19 de juny de 2026
Escola de Natura de Vallcàrquera

XXV SEMINARI DE CENTRES DE
DOCUMENTACIÓ AMBIENTAL I
D'ESPais NATURALs PROTEGITS

De la Llegenda a l'Ecofeminisme: La Dona al Montseny

L'Evolució de la Recerca Documental

De la dona d'aigua a la dona real

Mites i llegendes
(64% del total inicial)

Estudi dels oficis i
la història de gènere

**+115 registres
d'història de gènere**

El catàleg bibliogràfic s'ha especialitzat en **ecofeminisme**, coneixement ecològic tradicional i sabers femenins.

Suport a la recerca acadèmica

Impuls de TFG i projectes sobre **dones rurals**, usos de plantes silvestres i el paper femení en la indústria tèxtil.

2017
Inici del grup de treball i Jornades de debat "Dones del Montseny"

2019
Aprovació del Pla d'igualtat de Gènere de la Reserva de la Biosfera

2025
Revisió del Pla d'Acció i impuls de la mirada ecofeminista

Acció Museística i Comunitària

Repensar el museu (MEMGA)

Revisió de les col·leccions permanents i digitalització d'objectes amb perspectiva feminista transversal.

Exposicions que fan visible el patrimoni

recuperen veus, imatges i objectes quotidians.

Xarxes i empoderament rural

Creació de les **Trobades de Dones Rurals** per compartir sabers sobre etnobotànica, alimentació i cures.

El Pla d'igualtat de la Reserva de la Biosfera

Objectius:

- ❖ Promoure la transformació i els canvis en relació amb els rols de gènere en el món rural.
- ❖ Fomentar el desenvolupament rural sostenible, una gestió més holística del territori, amb la implicació d'homes i dones,

Resultats

- ❖ Associació de dones Arremangades - xarxa social femenina:
- ❖ Va sorgir de la necessitat de trencar l'aïllament propi de l'entorn rural, buscant espais per relacionar-se, ajudar-se i compartir coneixements o recursos.
- ❖ Impuls de l'economia local

La igualtat de gènere esdevé un element estratègic per a la sostenibilitat del Montseny.

La documentació és la base per transformar la invisibilitat en coneixement.

Generar coneixement per fer visibles les dones

- ❖ Creació de bibliografies especialitzades: dones rurals, dones al Montseny, dones a la vall d'Arbúcies...
- ❖ Increment dels recursos sobre història de les dones i ecofeminisme al catàleg (+ de 180 títols)
- ❖ Suport documental a investigacions, projectes de recerca, revisions historiogràfiques, museografia, exposicions, publicacions...

El paper del Centre de Documentació

**Un Canvi de Mirada:
De la Llegenda a la Realitat**

De la "Dona d'Aigua" a l'Ecofeminisme
L'interès documental ha evolucionat de les figures
legendàries (brolles i nêlades) sap a la resorsa
antropològica de dones reals i els seus subers medicinals.

**116
Títols Especialitzats**
El Centre de Documentació ha consolidat
bibliografies sobre dones i ecofeminisme,
suparant les 55 coneulles específiques
sobre el paper femvnt el territori.

Museografia amb Veu Pròpia
Exposicions com 'Dones del Montseny,
Tresors de la memòria' incorperen objectes
quotidians, memòria arat i fotografies per
dignificar la hielòria fomanina.

Recuperar la memòria de les dones al Montseny

Exposicions destacades i itinerància territorial:

- Dones del Montseny. Espais viscuts.
- Dones del Montseny. Tresors de la memòria.

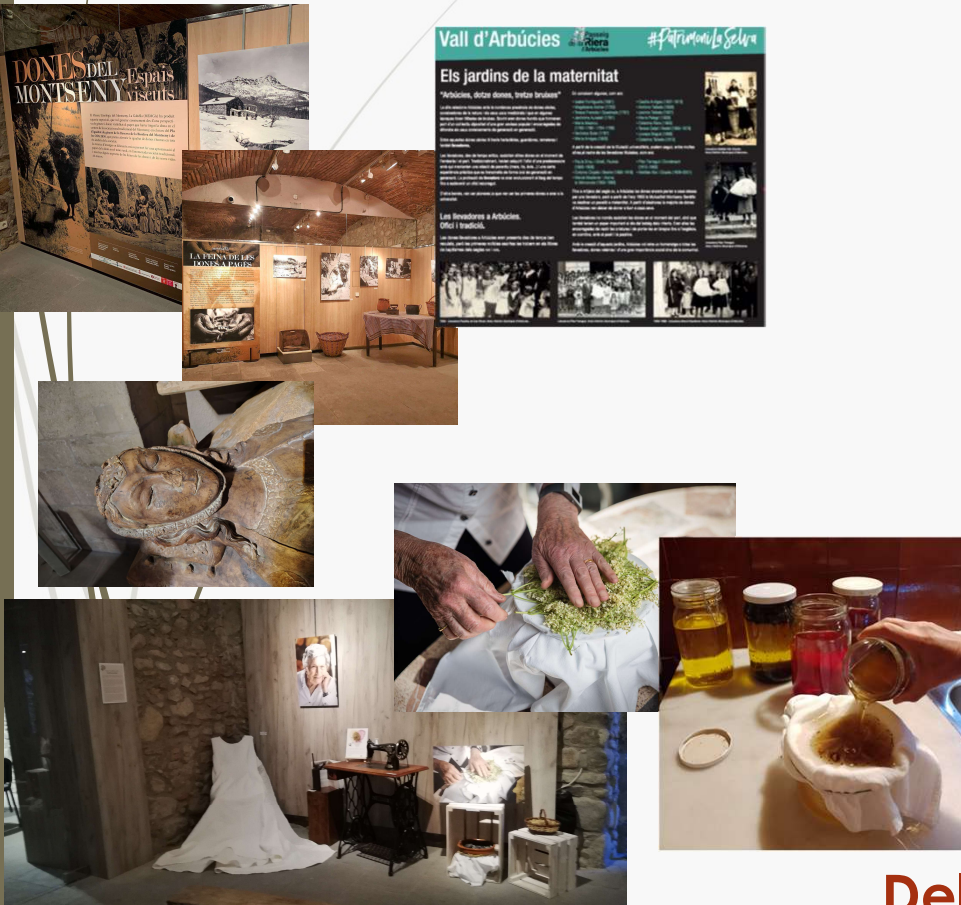
Revisió dels relats museogràfics

- Incorporació d'objectes i experiències femenines.
- Repensar la museografia del MEMGA per donar visibilitat al paper de les dones en el si de la societat montsenyenca
- Incidir en les activitats pedagògiques per a difondre aquest paper de les dones en la societat rural i en les primeres indústries

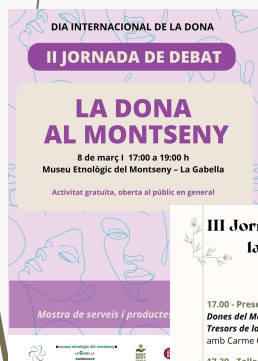
Recerca

- Dames de Montsoriu, les vescomtesses de la nissaga Cabrera. Una revisió
- Dones i herbes a la vall d'Arbúcies. Els usos de les plantes silvestres a la Vall d' Arbúcies. EtnoBioFit UAB

Del patrimoni invisibilitzat al patrimoni compartit

De les dones d'aigua a les dones reals

Saber femenins. Dones i coneixement ecològic tradicional

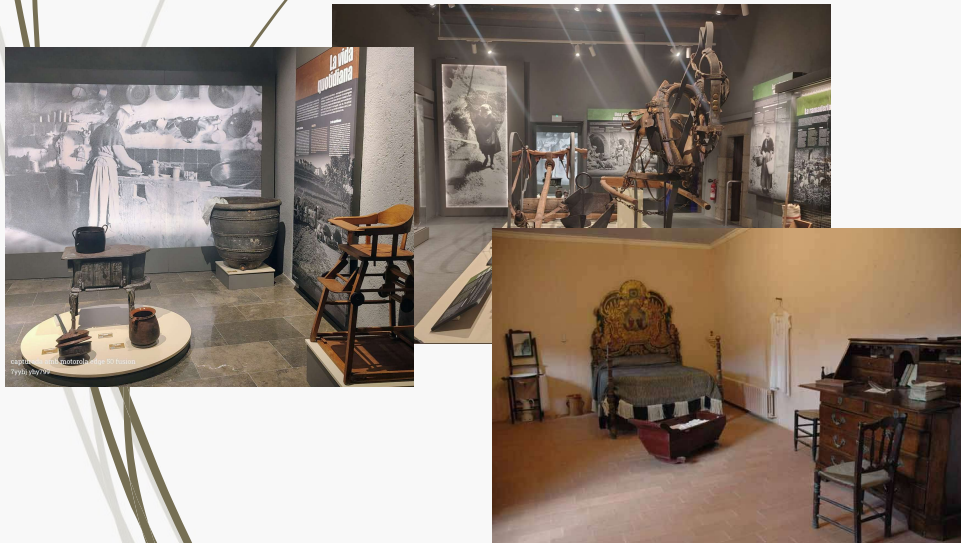
- Tallers d'etnobotànica.
- Recuperació dels coneixements sobre: plantes remeieres; alimentació; conserves; aprofitament sostenible dels recursos

Crear xarxes i espais de debat

- Dones i herbes a la Vall d'Arbúcies
- IV Jornades Dones rurals de la Vall d'Arbúcies
- II Jornada de debat de la dona al Montseny
- col·laboració amb l'Ass Arremangades: catàleg de productores locals i artesanes
- ADA i Criarboç...

El focus passa de la representació simbòlica a l'experiència vital de les dones del territori

Un museu transversal

Del centre de documentació al conjunt del museu

Projecte "Repensar el museu".

- Entre 2025 i 2028 es preveu aplicar una visió feminista transversal en totes les àrees del MEMGA: col·leccions, educació i conservació, recerca...
- Casa Museu L'Agustí i Conjunt monumental de Tagamanent
- No es tracta de mesures puntuals, sinó d'una transformació estructural per corregir la baixa representació femenina

Una perspectiva feminista transversal

Dona mítica → Dona real → Dona rural → Dona transmissora de sabers → Ecofeminisme

Les dones han passat de ser objecte d'estudi
legendari a ser protagonistes del relat territorial.

**Posar en valor les dones és posar en valor les
pràctiques que han construït el paisatge cultural de la
Reserva de la Biosfera del Montseny**

Línies de treball:

- ❖ Consolidar la recerca sobre dones rurals.
- ❖ Potenciar la memòria oral.
- ❖ Desenvolupar noves accions ecofeministes.
- ❖ Incrementar la participació comunitària.
- ❖ Implementar el projecte **"Repensar el museu"** amb perspectiva feminista transversal.

**Reptes de futur:
Cap a un patrimoni
ecofeminista del
Montseny**